

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004300

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бела Олександр Олександрович

2. Oleksandr Bela

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-6056-9089

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка підприємства

Дата захисту: 28-07-2026

Спеціальність за освітою: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Місце роботи здобувача: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейербаха, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16605

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейєрбаха, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейєрбаха, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.17, 06.81.12, 06.03.15

Тема дисертації:

1. Розвиток соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу в умовах трансформації соціально-економічних систем, війни та післявоєнної відбудови
2. Development of Corporate Social Responsibility in Ukrainian Business amid the Transformation of Socio-Economic Systems, War, and Post-War Recovery

Реферат/анотація:

1. Метою дослідження є розвиток теоретичних положень, удосконалення методологічних підходів та розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу в умовах трансформації соціально-економічних систем, війни та післявоєнної відбудови України. Об'єкт дослідження – процеси розвитку соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу в умовах трансформації соціально-економічних систем, війни та післявоєнної відбудови. Для досягнення поставленої мети і вирішення ключових завдань використано такі методи: системний підхід; контент-аналіз; економіко-статистичні методи; метод вторинного аналізу соціологічної інформації; якісні методи соціологічних досліджень; метод експертних оцінок. Наукова новизна отриманих результатів полягає у поглибленні

теоретичних положень, удосконаленні методологічних підходів і розробленні практичних рекомендацій щодо розвитку соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу в умовах трансформації соціально-економічних систем, війни та післявоєнної відбудови. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому: вперше розроблено науково-методичний підхід до діагностики середовища формування соціально відповідальної поведінки підприємств із використанням інструментарію оцінювання якості еліт; удосконалено понятійно-категоріальний апарат теорії соціальної відповідальності бізнесу, кризово-адаптаційну модель формування соціально відповідального бізнесу, теоретико-методологічні положення парадигми формування системної відповідальності, концепцію соціальної відповідальності бізнесу, теоретико-методологічні засади формування культури доброчесності підприємств, теоретико-методологічний підхід до формування екосистеми соціальних інновацій у реабілітаційно-інклюзивному сегменті; набули подальшого розвитку науково-методичні положення щодо формування морального лідерства керівників, інформаційно-методичне забезпечення розвитку соціальної відповідальності. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розроблених теоретичних положень, методичних рекомендацій та практичних пропозицій органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами різних видів економічної діяльності, громадськими організаціями, закладами вищої освіти при формуванні програм розвитку соціальної відповідальності бізнесу, розробленні корпоративних стратегій сталого розвитку, формуванні культури доброчесності та підготовці управлінських кадрів, формуванні екосистеми соціальних інновацій в сегменті реабілітації та інклюзії осіб із інвалідністю та окремих проєктів соціальних інновацій цього сегменту. Основні положення та рекомендації використані підприємцями, підприємствами малого бізнесу, у діяльності комунального закладу Харківський міський центр комплексної реабілітації осіб з інвалідністю і в освітньому процесі. Галуззю використання результатів є сектор малого та середнього бізнесу, підприємства та заклади сектору реабілітації та інтеграції осіб із інвалідністю.

2. The aim of the study is to further develop the theoretical foundations, improve methodological approaches, and elaborate practical recommendations for advancing the social responsibility of Ukrainian business under the conditions of socio-economic systems transformation, wartime, and the post-war reconstruction of Ukraine. The object of the study is the processes of developing the social responsibility of Ukrainian business under the conditions of socio-economic systems transformation, wartime, and the post-war reconstruction of Ukraine. To achieve the stated aim and accomplish the key objectives, the following methods were used: the systems approach; content analysis; economic and statistical methods; the method of secondary analysis of sociological information; qualitative methods of sociological research; and the expert evaluation method. The scientific novelty of the obtained results lies in the further development of theoretical provisions, the improvement of methodological approaches, and the elaboration of practical recommendations for the development of the social responsibility of Ukrainian business under the conditions of socio-economic systems transformation, wartime, and the post-war reconstruction. The most significant research results containing elements of scientific novelty are as follows: for the first time, a scientific and methodological approach to diagnosing the environment for the formation of socially responsible behaviour of enterprises using the toolkit for assessing the quality of elites has been developed; the conceptual and categorical framework of the theory of business social responsibility, the crisis-adaptation model for the formation of socially responsible business, the theoretical and methodological provisions of the paradigm of systemic responsibility formation, the concept of business social responsibility, the theoretical and methodological foundations for the formation of an enterprise integrity culture, and the theoretical and methodological approach to the formation of an ecosystem of social innovations in the rehabilitation and inclusion segment have been improved; the scientific and methodological provisions concerning the formation of managers' moral leadership and the information and methodological support for the development of social responsibility have been further developed. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of using the developed theoretical provisions, methodological recommendations, and practical proposals by public authorities, local self-government bodies, enterprises of various types of economic activity, public organisations, and higher education institutions in the development of business social responsibility programmes, the elaboration of

corporate sustainable development strategies, the formation of an enterprise integrity culture and the training of managerial personnel, as well as in the formation of an ecosystem of social innovations in the rehabilitation and inclusion segment for persons with disabilities and individual social innovation projects within this segment. The main provisions and recommendations have been used by entrepreneurs, small business enterprises, in the activities of the Municipal Institution Kharkiv City Centre for Comprehensive Rehabilitation of Persons with Disabilities, and in the educational process. The field of application of the results is the small and medium-sized business sector, as well as enterprises and institutions operating in the rehabilitation and integration sector for persons with disabilities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Бела О. О., Дикань О. В., Компанієць В. В. Соціальна відповідальність українського бізнесу : стан та актуальні акценти розвитку. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2023. № 83. С. 284-295. -DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.83.300432>
- 2. Бела О. О., Дикань О. О. Вплив соціальної відповідальності на діяльність малих та середніх підприємств (огляд міжнародних досліджень). Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2025. № 346 (5). С. 225-233. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-346-5-32>
- 3. Бела О. О. Інклюзія людей з інвалідністю та ВПО як напрям розвитку соціальної відповідальності українського бізнесу в сучасних реаліях. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2025. № 89. С. 277-289. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330750>
- 4. Бела О. О. Якість національних еліт: зміст концепції, оцінка впливу на конкурентоспроможність економіки, соціальний прогрес та сприйняття корупції. Наукові перспективи. Серія «Економіка». 2025. № 10(64). С. 410-432. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(64\)-410-432](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-410-432)
- 5. Бела О. О., Компанієць В. В. Оцінка середовища соціально відповідальної діяльності та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств крізь призму аналізу якості національних еліт. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2025. № 92. С. 223-239. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.92.353191>
- 6. Бела О. О. Екосистема соціальних інновацій як нова парадигма соціальної відповідальності бізнесу: формування реабілітаційно-інклюзивного сегменту в Україні. Наукові перспективи. 2026. № 4(70). С. 2616-2637. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4\(70\)-2616-2637](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-4(70)-2616-2637)
- 7. Бела О. О. Парадигма відповідальності вітчизняних підприємств в контексті трансформації соціально-економічних систем, війни та післявоєнної відбудови. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2026. № 94. С. 299-312. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.94.361816>
- 8. Бела О. О. Формування культури доброчесності підприємств малого та середнього бізнесу як основи їхнього розвитку та конкурентоспроможності. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2026. Вип. 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18382971>
- 9. Бела О. О. Щодо парадигми системної відповідальності у контексті трансформації соціально-економічних систем та післявоєнної відбудови України. Національні інтереси України. 2026. № 5(22) С. 2142-2159. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-5\(22\)-2142-2159](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-5(22)-2142-2159)

- 10. Бела О. О., Дикань О. В. Моральне лідерство та лідерство служіння: альтернативне бачення та важливість для будування соціально відповідальної поведінки підприємства. Наукові інновації та передові технології. 2026. № 5(57). С. 4994-5009. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-5\(57\)-4994-5009](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-5(57)-4994-5009)
- 11. Бела О. О., Компанієць В. В. Динаміка та пріоритетність чинників мотивації відповідальної поведінки персоналу в умовах тривалих системних криз: оцінка з позиції традиційних та альтернативних теорій. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2026. Вип. 30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20667484>
- 12. Бела О. О., Компанієць В. В. Особливості соціально відповідальної економічної поведінки управлінців та підприємців в критичних та невизначених умовах діяльності: теоретичні положення та вітчизняна практика. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2026. № 93. С. 281-294. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.93.357162>
- 13. Бела О. О., Компанієць В. В. Глибинні зміни бізнес-середовища та актуальні питання розвитку соціально та морально відповідальної поведінки бізнесу в контексті забезпечення сталого розвитку економіки. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Харків, 10 лист. 2022 р.). Харків : ДБТУ, 2022. С. 91-93. (Форма участі – публікація тези доповіді).
- 14. Бела О. О., Компанієць В. В. Внутрішні фактори формування відповідальної економічної поведінки бізнесу в умовах глибинних змін сучасності та невизначеності. Розвиток суб'єктів економічної діяльності в сучасних умовах господарювання : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Харків, 24-25 лист. 2022 р.). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. С. 38-39.
- 15. Бела О. О., Дикань О. В., Компанієць В. В. Ефективні соціально відповідальні зміни на підприємстві: актуальні ідеї менеджменту персоналу та поведінкових досліджень. Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 27-28 квіт. 2023 р.). Львів : Видавець Кошовий Б.-П. О., 2023. С. 181-184. (Форма участі – публікація тези доповіді).
- 16. Бела О. О., Дикань О. В. Соціальна відповідальність бізнесу та модель ділових культур Р. Льюїса. Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика : матеріали XIX наук.-практ. міжнар. конф. (Харків, 01-02 червня 2023 р.). Харків : УкрДУЗТ, 2023. С. 337-339. (Форма участі – публікація тези доповіді).
- 17. Бела О. О., Дикань О. В. Зв'язок соціально відповідальної діяльності та конкурентоспроможності підприємства. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики : матеріали XII міжн. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 8 вер. 2023 р.). Одеса : ОНЕУ, 2023. С. 35-36. (Форма участі – публікація тези доповіді).
- 18. Бела О. О. Культура організації як важливий фактор формування та розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика : матеріали XX наук.-практ. конф. (Харків, 6-7 черв. 2024 р.). Харків : УкрДУЗТ, 2024. С. 50-56.
- 19. Бела О. О. Щодо нових напрямів розвитку соціальної відповідальності українського бізнесу в умовах війни та повоєнного відновлення. Міжнародні економічні відносини: сталий розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2024 : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 4 лют. 2025 р.). Харків, 2025. С. 142-146.
- 20. Бела О. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах трансформації соціально-економічних систем. Трансформація економічних систем та інститутів у нових геостратегічних реаліях : матеріали XXXVIII наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів (м. Дніпро, 14-15 квіт. 2025 р.). Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2025. Т. 1. С. 511-514.
- 21. Бела О. О. Роль морального лідерства у розвитку економіки та бізнесу. Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика : матеріали XXI наук.-практ. міжнар. конф. (Харків, 5-6 черв. 2025 р.). Харків : УкрДУЗТ, 2025. С. 511-514.

- 22. Бела О. О. Щодо формування культури доброчесності підприємств малого та середнього бізнесу як основи їхнього розвитку. Функціонування суб'єктів економічної діяльності: проблеми, перспективи, можливості розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю (Харків, 20–21 лист. 2025 р.). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2025. С. 18–21.
- 23. Бела О. Щодо типів еліт та розвитку соціально-економічних систем. Трансформація економічних систем та інститутів у нових геостратегічних реаліях : матеріали XXXIX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (Дніпро, 24–25 лист. 2025 р.). Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2025. С. 557–561.
- 24. Бела О. О. Особливості чинників мотивації відповідальної поведінки персоналу в умовах тривалих системних криз. Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика : матеріали XXII наук.-практ. міжнар. конф. (Харків, 4–5 черв. 2026 р.). Харків : УкрДУЗТ, 2026. С. 477–478.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; підвищення відповідальності суб'єктів соціально-економічної системи; забезпечення повоєнного відновлення країни; забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та соціального прогресу; підвищення соціальної відповідальності бізнесу; підвищення якості продукції (робіт, послуг); підвищення ефективності координації суб'єктів екосистемної взаємодії в сегменті реабілітації та інтеграції осіб із інвалідністю; зміцнення конкурентоспроможності підприємств малого та середнього бізнесу; активізація соціальних інновацій підприємств і створення соціальної цінності; створення інклюзивних робочих місць

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дикань Олена Володимирівна

2. Olena Dikan

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2087-9257

Додаткова інформація: Scopus Autor ID

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57215912944> Google Shcolar

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=vt6Ez6kAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейербаха, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Криворучко Оксана Миколаївна
2. Oksana M. Kryvoruchko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0967-7379

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Код за ЄДРПОУ: 02071168

Місцезнаходження: вул. Ярослава Мудрого, Харків, Харківський р-н., 61025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мних Ольга Богданівна
2. Olga Mnykh

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0219-0533

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токмакова Ірина Василівна
2. Iryna Tokmakova

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6465-1580

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейєрбаха, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каличева Наталія Євгеніївна

2. Natalia Kalycheva

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3523-1071

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейєрбаха, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Овчиннікова Вікторія Олексіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Овчиннікова Вікторія Олексіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Пархоменко Лариса Олексіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна